

חשיבותן הכלכלית של מושבות צרפת במלחמה*

עם שיעבודה של צרפת יצאו מקורות-תעשייה גדולים מתחום שליטתן של מעצמות הברית. אולם עדיין קיימת האימפריה הצרפתית אשר מעבר לים; וכדאי הדבר לתאר בקוים כוללים את מקורותיה, שאפשר עדיין להחזיק בהם, אם יעשו צעדים דחופים להגן עליהם, בניגוד לפקודת ממשלת פֶּטֶן שיש למסרם לפיקוח האויב. אמנם, אין להשוות את המקורות הכלכליים של האחוזות הצרפתיות לאלה של הקיסרות הבריטית; אף-על-פי-כן הרי הם הגונים מאד, ואין להקל בחשיבותם במלחמה זו, שהברזל ושאר מתכות תופסות בה עמדת-מפתח. יתר על כן, אם אפשר יהיה להחזיק באפריקה הצפונית הצרפתית, והדרך אליה יממנה תהא פתוחה, הרי נוספים גם יתרונות הנסיעה הקצרה. בשביל איטליה עלולים מקורותיה הכלכליים של אפריקה הצרפתית להיות כמתנה משמים; בכוחם היתה קמה תעשיית-המתכת האיטלקית, החסרה כיום, כמעט לגמרי, חמרים מתוצרת הארץ והיא תלויה באספקה בגרמניה, אשר מעט הוא העודף אשר ברשותה. נמצא, שהן מן הצד החיובי והן מן הצד השלילי חשוב הדבר מאוד, מבחינה כלכלית, למנוע את האימפריה הצרפתית מנפול בידי האויב.

החלק הגדול ביותר של האימפריה הצרפתית נמצא באפריקה. כאן יש לצרף את שטחיה לארבעה נושים, אשר החשוב בהם הוא נוש אפריקה הצפונית. הוא מכיל את אלג'יריה ומרוקו הצרפתית, שכל אחת מהן מונה אוכלוסין משה מיליונים ועד ששה מיליונים וחצי, ומונים בת 2 1/2 מיליונים, בקירוב. שני הנושים הבאים אחרי כן לפי מעלת החשיבות, הם: אפריקה המערבית הצרפתית, שגדלה כשטח אפריקה הצפונית הצרפתית, והיא שווה לה, בערך, בכמות אוכלוסיה, אולם עניה ממנה במקורותיה הכלכליים; ואפריקה הצרפתית האֶקְוַטוֹרִיָּה (חבל קרה-משה), רחבת-שטח ומאוכלסת פחות. אפריקה המערבית הצרפתית ואפריקה הצרפתית האֶקְוַטוֹרִיָּה מקיפות את אחוזות הבריטים בחוף המערבי. אי מדגסקר וקצת אחוזות יותר קטנות מהיום את הנוש הרביעי. מחוץ לאפריקה מקובצות נחלותיה העיקריות של צרפת בברית הידועה בשם הוֹדְרוֹסִין הצרפתית, אשר מדרום לסין וממזרח לסיאם. כן יש לצרפת שטחי מנדט בסוריה, ואיים אחדים לא נעדרים חשיבות באוקיינוס. לשם הענין אשר לפנינו אין צורך לציין את ההבדלים בין מושבות, פרוֹטֶקְטוֹרַטִים (ארצות חסות), מנדטים ושאר צורות שלטון.

סחר האימפריה הצרפתית היה בחלקו הגדול ביותר עם צרפת עצמה. אליה שלחו המושבות שלושת רבעי יצואן, וממנה קבלו שני-שלישי יבואן. כן גם סחרה של צרפת עם האימפריה הצרפתית הלך הלוך וגדול; בשנת 1929 הניע ל 19 אחוז מן היצוא של צרפת ול-12 אחוז מן היבוא שלה, בעוד שבשנת 1938 עלה השיעור ל-27 אחוזים הן ביצוא והן ביבוא. מחוץ לסחרה של בריטניה הגדולה עם הדומיניונים שלה, אין עוד כל ארץ אירופית אחרת אשר תסחר בשיעור גדול כל כך עם אחוזותיה אשר מעבר לים. עקב גידול סחר צרפת עם האימפריה הצרפתית גדל פיתוח המקורות הקולוניאליים.

בעוד שאחדות מאחוזותיה של צרפת הן יצרניות חשיבות של חמרי מזון, הרי כמות המזון הכללית הניתנת לאכספורט משם אינה מהוה, בעצם, אלא חלק קטן מן האכספורט

* תורגם מן השבועון האנגלי: "The New Statesman And Nation". - המ'.

העולמי של המזון, או מן האכספורט שיש לו ערך בשביל הממלכה המאוחדת. בערך חלק שמיני מן היצוא העולמי של קקאו בא מאפריקה האקנטורית הצרפתית, הכוללת את קמרון ואת ארץ-טוגו הצרפתית. * בשנים האחרונות שלחה הודו-סין מדי שנה בשנה יותר מחצי מיליון טונות של אורז לצרפת. מדנסקר מוציאה כמות גדולה של קפה ובשר. חלק הגון מזרעי השמן והאנזים בא מאפריקה המערבית הצרפתית, על הרוב בצורת אנווי-אדמה (Groundnuts) ונרעיני-דקלים; אבל הראשונים גדלים בשיעור גדול מזה בהרבה בהודו, והאחרונים בניגריה. הודו-סין מייצרת קצת טה ואלנייריה מעט טבק.

חשיבותה הכלכלית העיקרית של האימפריה הצרפתית, ביחוד בימי מלחמה, היא במינרלים שלה. המקורות הראשיים של פוספטים, המשמשים יסוד לחמרי זיבול הכרחיים, הם בארצות הברית, בברית הסובייטים ובאפריקה הצפונית הצרפתית, ביחוד במרוקו הצרפתית. שלוש ארצות אלה מייצרות, בשיעורים שווים בערך, תשע עשירות מכמות התוצרת העולמית, או גם יותר מזה.

חשיבות יתרה מזו, לצרכי המלחמה, נודעת לעפרות המתכת של האימפריה הצרפתית. ייצור עפרת הברזל באפריקה הצפונית הצרפתית הוא גדול למדי. בשנת 1938 נאמדה כמות הברזל של העפרות שנכרו באלנייריה ב 1,640,000 טונה מטריה, בטונים — ב 460,000 ט. מ. ובמרוקו — ב 140,000 ט. מ. הסך-הכל מניע אפוא ל $2\frac{1}{2}$ מיליונים טונות בקירוב, ועולה בכמות, אם לא באיכות, על התפוקה של צרפת ומניע כמעט לשני שלישי התפוקה הבריטית באותה השנה. יש לציין, כי איטליה יש לה עפרות ברזל בכמות מועטת: כמות הברזל שהכילה תפוקתה בשנת 1938 עלתה במשהו על חצי מיליון טונות. כן היתה איטליה מכניסה מן החוץ ferro-alloys וניקל, שהם חמרים יסודיים בייצור הנשק. אפריקה יש לה לספק את אלה בכמות הגונה, שעלולה למלא במידה רבה את צרכי איטליה. כך, למשל, הכניסה איטליה בשנת 1938 מחוץ-לארץ ב 200 טונות של מוליבדן; ותפוקת החומר הזה במרוקו הצרפתית היתה, לפחות, מחצית מן הכמות הזאת. כן נוצר גם אנטימוניון באלנייריה ומרוקו הצרפתית; טונגסטן לא נמצא, אמנם, באפריקה הצפונית הצרפתית, אולם הוא נוצר בהודו-סין, ותפוקתו בשנת 1938, בכמות של 591 טונות של מתכת, עולה פי כמה על יבוא החומר הזה לאיטליה. אפריקה הצפונית הצרפתית מייצרת (במרוקו) קצת מנגן וקופלט, וכמויות הנונות של עופרת ואבק. איטליה מייצרת אמנם בעצמה שתי מתכות אלה, אבל היא גם מביאה אותם מבחוץ. התפוקה באלנייריה תספיק למלא את צורך האימפורט שלה.

יש עוד להזכיר אי נדח של האימפריה הצרפתית, בשם קלדוניה החדשה, בין קוניסקלנד ופיני, במרחק של אלף מילין, בערך, מסידני. תפוקת עפרת הניקל של האי הזה תופסת מקום שני בעולם, אם כי אין להשוותה אל האספקה הגדולה הבאה מקנדה. אין ספק שתעשית המתכת באוסטרליה, הגדלה והולכת, תשמש לקוח טוב לה. והוא הדין בנוגע לעפרת הכרום. תפוקתה השנתית, בשיעור עשרים-שלושים אלף טונות, מהווה חלק חשוב של האספקה העולמית. **

נסכם את הדברים: כמה מן הנדולים המרופיים של האימפריה הצרפתית, כגון קקאו, אורז, קפה ואנזים משמשים רק כתוספת לכמויות הנדולות הבאות ממקורות אחרים. חשובים מאלה בהרבה הם הפוספטים ועפרות הברזל אשר באפריקה הצרפתית הצפונית. יחד עם קצת מתכות יסודיות ו-ferro-alloys מועטים ורבי-ערך מהווים הם, מצד אחד, סיוע עצום למאמץ המלחמה עם גרמניה, ומצד שני ציד מושך-לב בשביל התוקף האיטלקי. על אלה יש להוסיף את הטונגסטן של הודו-סין ואת הניקל והכרום של קלדוניה החדשה, אשר ערך להם בשביל תעשית המתכת האוסטרלית.

* שתיהן עומדות עתה לימין הגנרל דה גול. — המערכת.

** אף קלדוניה החדשה הצטרפה, כידוע, לגנרל דה-גול. — המערכת.